

**ВОДГУК НА АЎТАРЭФЕРАТ
КАНДЫДАЦКАЙ ДЫСЕРТАЦЫІ К.Д АНАНЬКІ
«БЕЛАРУСКІЯ ГІМНАЗІІ Ў ЗАХОДНЯЙ БЕЛАРУСІ Ў 1921–1939 гг.»**

Несумненным з'яўляецца той факт, што адукацыя на працягу стагоддзяў з'яўляецца адным з галоўных фактараў паспяховага і гарманічнага развіцця грамадства, дазваляючым яму самазахоўвацца і пераадольваць унутраныя канфлікты і часовыя дысбалансы, у сувязі з гэтым актуальнасць выбранай К.Д. Ананька тэматыкі дысертаты не выклікае сумненняў. Не стала выключэннем і міжваенная Польша, дзе беларускамоўныя гімназіі на працягу ўсяго перыяду свайго існавання сталі асяродкамі захавання беларускасці і падтрымкі народнай культуры. Варта падкрэсліць, што да гэтага дадзенае пытанне не становілася прадметам асобнага комплекснага вывучэння.

Разглядаемае даследаванне складаецца з 4 глаў. У першай главе прыведзены аналіз прац папярэднікаў, падкрэсліваецца, што нягледзячы на досыць вялікую колькасць крыніц і навуковай літаратуры па азначанаму пытанню, далёка яшчэ не ўсе аспекты дзейнасці беларускіх гімназій на тэрыторыі Заходняй Беларусі ў 1921–1939 гг. знайшлі сваё адпаведнае адлюстраванне.

Другая глава змяшчае матэрыял, прысвечаны ўтварэнню і абставінам дзейнасці заходнебеларускіх гімназій, прааналізаваны заканадаўчыя і арганізацыйныя фактары і асноўныя грамадска-палітычныя ўмовы, якія ўплывалі на іх існаванне. Дысертантам на падставе аналізу разглядаемага матэрыялу дзейнасці беларускіх гімназій у Заходняй Беларусі зроблена перыядызацыя, што з'яўляецца значным істотным укладам у вывучэнне разглядаемага пытання.

Трэцяя глава прысвечана педагагічнаму корпусу гімназій і характарыстыкам вучнёўскага складу, якая на думку рэцэнзента з'яўляецца цэнтральнай для фарміравання комплекснага ўяўлення па разглядаемаму пытанню. Надзвычай важнай у гэтым плане становіцца інфармацыя пра сацыяльны і маёмасны склад бацькоў навучэнцаў, якія бачылі ў адукацыі дзяцей найбольш верагодны шанец далейшага паляпшэння іх асабістага становішча (бадай адзіна магчымага «сацыяльнага ліфта»).

Надзвычай высокай навуковай увагі заслугоўваюць выдзеленыя дысертантам у чацвёртай главе асаблівасці адукацыйнага працэсу ў беларускіх гімназіях міжваеннай Заходняй Беларусі, а таксама іх супрацьдзейнічанне ажыццяўленню польскімі ўладамі палітыкі паланізацыі.

Аўтарэферат структурна вывераны і паслядоўны, напісаны жывой літаратурнай мовай, што садзейнічае фарміраванню цэласнага ўспрымання разглядаемых дысертантам падзей. Даследванне грунтуецца на прынцыпах комплекснага падыходу, які базіруецца на ўсебаковым вывучэнні і аналізе аб'екта даследавання, і на прынцыпах навуковай аб'ектыўнасці, цэласнасці і сістэмнасці, кампанентамі якіх з'яўляюцца адзінства і мэтазгоднасць метадаў. Усе метады, выкарыстаныя ў працы, знаходзяцца ў цеснай узаемасувязі, што

спрыяе забеспячэнню аб'ектыўнасці даследчыцкага працэсу. Зразумела выкладзена і аўтарская канцэпцыя даследавання.

Аўтарэферат дысертацыі дастаткова поўна раскрывае змест самой дысертацыйнай працы і не ўтрымлівае інфармацыі, па-за межамі яе тэматыкі. Згодна аналізу аўтарэферата можна зрабіць выснову, што дысертацыя пакідае добрае уражанне тэарэтыка-метадалагічнай распрацоўкай праблемы і напісана на высокім навуковым узроўні, з выкарыстаннем вялікай колькасці рознага роду крыніц, перш за ўсё архіўных. У працы вытрыманы асноўныя патрабаванні навуковага аналізу, у поўнай меры выкананы пастаўленыя задачы.

Вынікі даследавання, тэарэтычная база выкананай працы, змест і асноўныя навуковыя высновы цалкам адпавядаюць спецыяльнасці 07.00.02 – айчыннай гісторыі. Прадстаўлены ў аўтарэфераце вынікі навуковага даследавання лагічна і факталагічна абгрунтаваныя, знайшлі адпаведнае адлюстраванне ў шматлікіх аўтарскіх публікацыях. Не выклікаюць пытанняў мэта і пастаўленыя задачы, аб'ект і прадмет, храналагічныя межы даследавання.

Разам з тым, можна адзначыць, што аўтарэфераце на думку рэцэнзента назіраюцца таксама некаторыя недахопы, перш за ўсё часам празмерная дэталізацыя разглядаемых падзей, а таксама наяўнасць нязначнай колькасці стылістычных і арфаграфічных недакладнасцяў, што аднак носіць рэкамендацыйны характар і не змяншае агульнага станоўчага ўражання. У якасці парады можна таксама адзначыць пажаданне прывесці ў дадатку спіс беларускіх гімназій з указаннем пераліку іх знакамітых выкладчыкаў і выпускнікоў, што спрыяла бы больш цэласнаму ўспрыманню дасягнутых на гэтым шляху імі поспехаў.

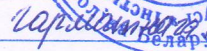
У цэлым паводле аналізу зместу аўтарэферата можна адзначыць, што разглядаемае дысертацыйнае даследаванне з'яўляецца кваліфікаванай, самастойнай і завершанай навуковай працай па адной з важных праблем гісторыі Беларусі міжваеннага перыяду, мае высокую навуковую значнасць і каштоўнасць для айчыннай гістарыяграфіі дзякуючы запаўненню сабой пэўнага прабелу, існуючага да гэтага ў айчыннай гуманітарнай навуцы, а таксама ўтрымлівае навукова абгрунтаваныя высновы, якія могуць быць выкарыстаны ў педагагічным і выхаваўчым працэсе, музейнай і краязнаўчай працы, а таксама пры напісанні абагульняючых прац і падручнікаў.

Падсумоўваючы, можна зрабіць выснову, што яе аўтар Кірыл Дзмітрыевіч Ананька валодае неабходнай кваліфікацыяй і прафесійнымі кампетэнцыямі і ў выніку заслугоўвае прысуджэння ступені кандыдата гістарычных навук па спецыяльнасці 07.00.02 – айчыннай гісторыі.

Даю згоду на размяшчэнне водгука ў глабальнай сетцы Інтэрнэт на сайце ДНУ “Інстытут гісторыі НАН Беларусі”.

Старшы навуковы супрацоўнік
цэнтра ваеннай гісторыі Беларусі Інстытута гісторыі НАН Беларусі,
кандыдат гістарычных навук, дацэнт

В.П. Гарматны

Подпіс сведчу
Вяд. спецыяліст па кадрах
“17” 09 2025 г.